Európai Parlament
2024-2029

ELFOGADOTT SZÖVEGEK

P10_TA(2025)0136

Az EU energiarendszerének gerincét képező villamosenergia-hálózatok

Az Európai Parlament 2025. június 19-i állásfoglalása az EU energiarendszerének gerincét képező villamosenergia-hálózatokról (2025/2006(INI))

Az Európai Parlament,

– tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 194. cikkére,

– tekintettel az „A klímasemleges gazdaság létrehozása: Uniós stratégia az energiarendszer integrációjának megteremtéséért” című, 2020. július 8-i bizottsági közleményre (COM(2020)0299),

– tekintettel a „Hálózatok: a hiányzó láncszem – A hálózatokra vonatkozó uniós cselekvési terv” című, 2023. november 28-i bizottsági közleményre (COM(2023)0757),

– tekintettel az „Investment needs of European energy infrastructure to enable a decarbonised economy” [Az európai energiainfrastruktúra terén a dekarbonizált gazdaság megvalósításához szükséges beruházások] című, 2025. januári bizottsági jelentésre[1],

– tekintettel a Bizottság „Cselekvési terv a megfizethető energiáért: Az energiauniónkban rejlő valós érték kibontakoztatása a megfizethető, hatékony és tiszta energia minden európai számára történő biztosítása érdekében” című, 2025. február 26-i közleményére (COM(2025)0079),

---

[1] Európai Bizottság: Energiaügyi Főigazgatóság, Artelys, LBST, „Investment needs of European energy infrastructure to enable a decarbonised economy” [Az európai energiainfrastruktúra terén a dekarbonizált gazdaság megvalósításához szükséges beruházások] – Végleges jelentés, az Európai Unió Kiadóhivatala, 2025.

– tekintettel a „Tisztaipar-megállapodás: a versenyképességet és a dekarbonizációt szolgáló közös ütemterv” című, 2025. február 26-i bizottsági közleményre (COM(2025)0085),

– tekintettel az „Ipari cselekvési terv az európai gépjárműágazat számára” című, 2025. március 5-i bizottsági közleményre (COM(2025)0095),

– tekintettel az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz létrehozásáról, valamint az 1316/2013/EU és a 283/2014/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2021. július 7-i (EU) 2021/1153 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[1] (a CEF-rendelet),

– tekintettel a transzeurópai energiaipari infrastruktúrára vonatkozó iránymutatásokról, a 715/2009/EK, az (EU) 2019/942 és az (EU) 2019/943 rendelet, továbbá a 2009/73/EK és az (EU) 2019/944 irányelv módosításáról, valamint a 347/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2022. május 30-i (EU) 2022/869 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[2] (a transzeurópai energetikai infrastruktúráról szóló rendelet),

– tekintettel a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2012/27/EU irányelv módosításáról szóló, 2019. június 5-i (EU) 2019/944 európai parlamenti és tanácsi irányelvre[3],

– tekintettel a villamos energia belső piacáról szóló, 2019. június 5-i (EU) 2019/943 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[4],

– tekintettel az (EU) 2018/2001 irányelvnek, az (EU) 2018/1999 rendeletnek és a 98/70/EK irányelvnek a megújuló energia előmozdítása tekintetében történő módosításáról, valamint az (EU) 2015/652 tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2023. október 18-i (EU) 2023/2413 európai parlamenti és tanácsi irányelvre[5] (a megújulóenergia-irányelv),

– tekintettel az épületek energiahatékonyságáról szóló, 2024. április 24-i (EU) 2024/1275 európai parlamenti és tanácsi irányelvre[6],

---

1 HL L 249., 2021.7.14., 38. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1153/oj.
2 HL L 152., 2022.6.3., 45. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj.
3 HL L 158., 2019.6.14., 125. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj.
4 HL L 158., 2019.6.14., 54. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj.
5 HL L, 2023/2413, 2023.10.31., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj.
6 HL L, 2024/1275, 2024.5.8., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj.

– tekintettel az (EU) 2018/2001 és az (EU) 2019/944 irányelvnek az uniós villamosenergia-piaci szerkezet javítása érdekében történő módosításáról. szóló, 2024. június 13-i (EU) 2024/1711 európai parlamenti és tanácsi irányelvre[1],

– tekintettel az (EU) 2019/942 és az (EU) 2019/943 rendeletnek az uniós villamosenergia-piac szerkezetének javítása tekintetében történő módosításáról. szóló, 2024. június 13-i (EU) 2024/1747 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[2] (az uniós villamosenergia-piaci szerkezet javításáról szóló rendelet – EMD-rendelet),

– tekintettel az energiaunió és az éghajlat-politika irányításáról, valamint a 663/2009/EK és a 715/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, a 94/22/EK, a 98/70/EK, a 2009/31/EK, a 2009/73/EK, a 2010/31/EU, a 2012/27/EU és a 2013/30/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2009/119/EK és az (EU) 2015/652 tanácsi irányelv módosításáról, továbbá az 525/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2018. december 11-i (EU) 2018/1999 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[3], amely tükrözi az EU villamosenergia-hálózatok összekapcsolására vonatkozó céljait,

– tekintettel a delegációknak a fenntartható villamosenergia-hálózati infrastruktúra fejlesztéséről szóló tanácsi következtetésekre, amelyet a Közlekedési, Távközlési és Energiaügyi Tanács a 2024. május 30-i ülésén jóváhagyott.

– tekintettel az energiatárolással kapcsolatos átfogó európai megközelítésről szóló, 2020. július 10-i állásfoglalására[4],

– tekintettel az energiarendszerek integrációjára vonatkozó uniós stratégiáról szóló, 2021. május 19-i állásfoglalására[5],

– tekintettel az Energiaszabályozók Európai Uniós Együttműködési Ügynökségének (ACER) az európai villamosenergia-átviteli és -elosztási díjak módszertanáról szóló, 2023. januári jelentésére,

– tekintettel az ACER “Demand response and other distributed energy resources: what barriers are holding them back” [Keresletoldali válasz és más elosztott energiaforrások: az ezeket visszatartó akadályok] című, 2023. december 19-i jelentésére,

---

1 HL L, 2024/1711, 2024.6.26., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1711/oj.
2 HL L, 2024/1747, 2024.6.26., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1747/oj.
3 HL L 328., 2018.12.21., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj.
4 HL C 371., 2021.9.15., 58. o.
5 HL C 15., 2022.1.12., 45. o.

– tekintettel a Villamosenergia-piaci Átvitelirendszer-üzemeltetők Európai Hálózatának (ENTSO-E) „Bidding Zone Review of the 2025 Target Year” [A 2025-ös célév ajánlattételi zónáinak felülvizsgálata] című, 2025. áprilisi jelentésére[1],

– tekintettel eljárási szabályzata 55. cikkére,

– tekintettel az Ipari, Kutatási és Energiaügyi Bizottság jelentésére (A10-0091/2025),

A. mivel a villamosenergia-hálózatok elengedhetetlenek az Unió számára a tiszta energiára való átállás megvalósításához és a megújuló energia biztosításához, miközben támogatják a gazdasági növekedést és a jólétet; mivel a hatékonyság és a teljes integráció hiánya a fogyasztókat és a vállalatokat illetően negatívan befolyásolja az energiaárakat;

B. mivel a villamos energia iránti növekvő kereslet fényében szabályozási felügyelet mellett jelentős beruházásokra és fejlesztésekre van szükség a határkeresztező és nemzeti szintű átviteli kapacitás növeléséhez és az infrastruktúra korszerűsítéséhez, biztosítva a dekarbonizált, rugalmas, decentralizáltabb, digitalizált és reziliens villamosenergia-rendszert;

C. mivel többek között a rossz összeköttetés és a hálózati szűk keresztmetszetek a fő okai annak, hogy az EU nem tudja teljes mértékben kihasználni a jelentős telepített szél- és naperőmű-kapacitásokat, és így megfizethető árakat biztosítani a háztartások és az ipar számára; mivel a különböző természeti és éghajlati jellemzőkkel rendelkező régiók közötti szoros összeköttetés hiánya ahhoz vezet, hogy míg egyes régiókban túlzott mennyiségű energiát termelnek és a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia termelésére adminisztratív korlátozást vezetnek be, addig más régiók elégtelen ellátással és magas árakkal küzdenek;

D. mivel az átvitelirendszer-üzemeltetők nélkülözhetetlenek a tengeri megújuló energia uniós hálózatba történő integrálásához, különösen azok esetében, amelyek egynél több piachoz kapcsolódnak; mivel ha az átvitelirendszer-üzemeltetők nem biztosítják a megállapodás szerinti hálózati kapacitást, kártérítést kell fizetni a fejlesztőknek az elvesztett exportkapacitásért, amelyet a szűkületkezelési bevételből kell finanszírozni; mivel az ilyen kártérítést méltányosan kell megosztani az átvitelirendszer-üzemeltetők között, és össze kell

---

1 Villamosenergia-piaci Átvitelirendszer-üzemeltetők Európai Hálózata (ENTSO-E), „Bidding Zone Review of the 2025 Target Year” [A 2025-ös célév ajánlattételi zónáinak felülvizsgálata], 2025. április, https://eepublicdownloads.blob.core.windows.net/public-cdn-container/clean-documents/Network%20codes%20documents/NC%20CACM/BZR/2025/Bidding_Zone_Review_of_the_2025_Target_Year.pdf.

hangolni a megkülönböztetésmentesség elvével és a határokon átnyúló kereskedelem maximalizálásának elvével; mivel ez rávilágít a működő rendszerösszekötő gerinchálózat fenntartásának fontosságára, mivel a rendszerösszekötők kapacitáskiesése költségekkel járhat mind a termelők, mind az átvitelirendszer-üzemeltetők számára;

E. mivel Európa csak akkor fogja elérni dekarbonizációs célkitűzéseit, ha a villamosenergia-rendszer tervezéséhez olyan összehangolt, páneurópai megközelítést alkalmaz, amely a határokon átnyúlóan összekapcsolja az ágazatokat és a régiókat;

F. mivel az uniós villamosenergia-rendszer hatékony fejlődésének biztosítása érdekében össze kell hangolni a villamosenergia-átviteli és -elosztóhálózatok tervezését;

G. mivel az uniós villamosenergia-hálózatot egy központosított, fosszilis tüzelőanyagokra támaszkodó villamosenergia-termelésen alapuló, 20. századi gazdaság számára építették ki, és azt korszerűsíteni kell annak érdekében, hogy megfeleljen az egyre nagyobb mértékű villamosítással és a decentralizált és különböző megújuló energiaforrások nagyobb arányával jellemezhető digitalizált gazdaság igényeinek;

H. mivel a határkeresztező rendszerösszekötők, valamint az átviteli és elosztóhálózati infrastruktúra kritikus jelentőséggel bírnak a megújuló energiaforrások integrálása, az európai fogyasztók költségeinek csökkentése és az energiaellátás biztonságának növelése szempontjából;

I. mivel az elosztási szintű hálózati projektek már jogosultak támogatásra az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz – Energia (CEF-E) keretében; mivel azonban a közös érdekű projektek legfrissebb listáján csak kis részt osztottak ki az elosztóhálózatok számára; mivel a CEF-E-nek jobban tükröznie kell az elosztóhálózatok szerepét az uniós energia- és éghajlat-politikai célok elérésében;

J. mivel az ENTSO-E számításai szerint a 2050-ig évi 13 milliárd EUR összegű, határokon átnyúló villamosenergia-beruházás évi 23 milliárd EUR-val csökkentené a rendszerköltségeket;

K. mivel az energiahatékonyság elsődlegességének elve az uniós energiapolitika egyik jogilag kötelező erejű alapelve; megjegyzi, hogy ezen elv helyes végrehajtása jelentősen csökkenteni fogja az energiafogyasztást, ezáltal csökkentve a villamosenergia-hálózatokba és rendszerösszekötőkbe irányuló beruházás szükségességét;

L. mivel a fenntarthatóság, az ellátásbiztonság és a megfizethetőség alkotta uniós energiapolitikai háromszög egyensúlyban tartása

kulcsfontosságú a sikeres energetikai átállás és a megbízható európai energiarendszer szempontjából;

M. hangsúlyozza, hogy az energiahálózat-tervezés a beruházási stabilitáshoz szorosan kapcsolódó, hosszú távú folyamat;

N. mivel a megújuló energiaforrások megnövekedett részarányának fényében az energiarendszer rugalmassági igényei 2030-ig várhatóan a kétszeresére nőnek; mivel a keresletoldali rugalmasság ezért döntő jelentőséggel bír a hálózat stabilitása szempontjából; mivel a villamosenergia-piacon részt vevő egyes polgárok, vállalkozások és közösségek számos előnnyel járhatnak a hálózatok számára, mint például a rendszer hatékonyságának és rugalmasságának növelése, a beruházások optimalizálása, a társadalmi elfogadottság javítása és az energiaköltségek csökkentése; mivel a lakossági energiára, a kereslet rugalmasságára és az intelligens hálózati műveletekre vonatkozó meglévő uniós rendelkezések végrehajtásában mutatkozó komoly késedelmek és következetlenségek továbbra is aggodalomra adnak okot;

O. mivel bár az újrafeldolgozás Európa alumínium- és rézszükségletének 40–55%-át elégíti ki, fontolóra kell venni a külső újrafeldolgozási kapacitásra, a hulladékgyűjtésre és az ellátási lánc hatékonyságára irányuló további intézkedéseket;

P. mivel a Bizottság és a főképviselő „A kábelbiztonságra vonatkozó uniós cselekvési terv” című közös közleménye kiemeli a kábelalkatrészekkel való biztonságos ellátás, valamint az alapvető anyagok és berendezések készletezésének fontosságát;

Q. mivel a villamosenergia-rendszernek az Ibériai-félszigeten és Franciaország egyes részein 2025. április 28-án tapasztalt áramkimaradása megmutatta többek között azt is, hogy mennyire fontos növelni az energiahálózat rezilienciáját annak biztosítása révén, hogy az mindenkor jól karbantartott, védett és kiegyensúlyozott legyen, többek között a rugalmas rendszerszolgáltatások és a határokon átnyúló összeköttetések megerősítése révén, hogy rendszerhiba esetén lehetővé váljon a gyors helyreállítás;

R. mivel a nemzeti és regionális szintű rendszerüzemeltetők fontos feladatokat látnak el, különösen az energiaellátás biztonsága terén; mivel minden szabályozási jellegű feladatot a közérdekből eljáró szabályozó ügynökségeknek kell ellátniuk; mivel azonban e felelősségi körök mellett a szabályozó hatóságoknak és az ACER-nek a tervezési folyamatokban betöltött megerősített szerepe hozzájárulhat az olyan hiányosságok kezeléséhez, mint például az ENTSO-E jelenlegi tízéves hálózatfejlesztési terve, amint azt a hálózatellenőrzési jelentés is megállapítja; mivel – elismerve az átvitelirendszer-üzemeltetők felelősségét e forgatókönyvek

kidolgozásában – az ACER-nek a kidolgozási folyamatba való korai bevonása segíthet annak biztosításában, hogy a forgatókönyvek kidolgozására vonatkozó iránymutatásokat a TEN-E rendelettel összhangban kövessék;

S. mivel az összeköttetés fejlesztése hozzá fog járulni az uniós villamosenergia-piac további integrációjához, ami nemcsak növeli a rendszer rugalmasságát és rezilienciáját, hanem a megújuló villamosenergia-termelésben a méretgazdaságosságot is lehetővé teszi;

T. mivel az energiaipari munkaerőnek 50%-kal kell növekednie a szükséges megújuló energia, a hálózati és energiahatékonysági technológiák alkalmazása érdekében[1];

U. mivel a kis- és középvállalkozások (kkv-k) alkotják az EU gazdaságának, vállalkozói készségének és innovációjának gerincét, és a vállalkozások 99%-át teszik ki, több mint 85 millió uniós polgár számára biztosítanak munkahelyet, és az EU GDP-jének több mint 58%-át állítják elő;

V. mivel a decentralizált villamosenergia-termelés és a keresletoldali válasz növelése fontos a központosított termeléstől való függés csökkentése érdekében, amelyet könnyen célozhatnak fizikai vagy kiberfenyegetések, vagy az éghajlattal kapcsolatos események veszélyeztethetik őket;

1. felhívja a tagállamokat, hogy teljes mértékben tárják fel, optimalizálják, korszerűsítsék és bővítsék villamosenergia-hálózatuk kapacitását, beleértve az átvitelt és az elosztást is; úgy véli, hogy a villamosenergia-hálózatok az Unió egy olyan versenyképes, klímasemleges gazdaságra való, 2050-ig megvalósítandó átállásának központi elemei, amelyek képesek alkalmazkodni a nagy mennyiségű, ingadozó teljesítményű megújulóenergia-technológiához, és/vagy a növekvő mértékű villamosítás és a digitális technológiák fejlődése által vezérelt változó keresleti forrásokhoz; tudomásul veszi a tagállamok azon előjogát, hogy meghatározzák saját energiaszerkezetüket;

---

[1] „A készségek uniója” című, 2025. március 5-i bizottsági közlemény (COM(2025)0090).

2. Felhívja a Bizottságot, a tagállamokat, az ACER-t, az EU-DSO-t[1] és az ENTSO-E-t[2], hogy haladéktalanul hajtsák végre az uniós hálózati cselekvési terv, a megfizethető energiára vonatkozó cselekvési terv, az uniós villamosenergia-piac szerkezetének reformja és a megújulóenergia-irányelv intézkedéseit;

3. rámutat, hogy az uniós energiapiaci integráció befejezése évente akár 40 milliárd EUR megtakarítást is jelenthet, és hogy a határokon átnyúló villamosenergia-kereskedelem 50%-os növekedése 0,1%-kal növelheti az EU éves GDP-jét[3];

A villamosenergia-hálózatok relevanciája az európai energetikai átállás szempontjából

4. üdvözli a Bizottságnak a villamosenergia-hálózatokról szóló közleményét[4]; hangsúlyozza a villamosenergia-fogyasztás 2030-ig várhatóan 60%-kal történő növekedését, az ingadozó teljesítményű megújuló energia nagy részének a hálózatba való integrálásának növekvő szükségességét, valamint azt, hogy a hálózatoknak alkalmazkodniuk kell egy decentralizáltabb, digitalizáltabb és rugalmasabb villamosenergia-rendszerhez, beleértve a rendszerműveletek optimalizálását és a helyi rugalmassági erőforrások teljes körű kihasználását, a keresletoldali választ, valamint a nagykereskedelmi piacok kiegészítését és a hálózat rezilienciájának fokozását célzó energiatárolási megoldásokat, ami 2025-ig további 23 GW határkeresztező átviteli kapacitást, 2030-ig pedig további 64 GW kapacitást eredményez; megjegyzi, hogy az Unió elosztórendszereinek több mint 40%-a 40 évesnél idősebb, és azokat frissíteni kell[5];

5. megismétli, hogy 2030-ig az Uniónak mintegy 375–425 milliárd EUR-t kell beruháznia az elosztórendszerekbe és összesen 584 milliárd

---

1 Az EU DSO a villamosenergia-piacról szóló (EU) 2019/943 rendelet által a villamosenergia-piac működésének előmozdítására és az energetikai átállás megkönnyítésére felhatalmazott műszaki szakértői testület és az európai elosztórendszer-üzemeltetők szövetsége.

2 A Villamosenergia-piaci Átvitelirendszer-üzemeltetők Európai Hálózata (ENTSO-E) az európai átvitelirendszer-üzemeltetők együttműködési társulása.

3 Nemzetközi Valutaalap (IMF), IMF személyzeti háttéranyag az uniós energiapiaci integrációról, 2025. január 16., az uniós energiapiaci integrációról szóló, 2025. január 17-i tanácsi háttéranyagban foglaltak szerint: https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5438-2025-INIT/en/pdf.

4 A Bizottság „Hálózatok: a hiányzó láncszem – A villamosenergia-hálózatokra vonatkozó uniós cselekvési terv” című, 2023. november 28-i közleménye (COM(2023)0757).

5 Ugyanott.

EUR-t a villamosenergia-átviteli és -elosztó hálózatokba[1], beleértve a határokon átnyúló rendszerösszekötőket és az elosztóhálózatok energetikai átálláshoz való hozzáigazítását is;

6. aggodalommal állapítja meg, hogy 2023-ban a villamosenergia-átviteli hálózat túlterheltségének kezelésével kapcsolatos költségek az EU-ban 4,2 milliárd EUR-t tettek ki [2]és folyamatosan emelkednek, és hogy a korlátozás akadályozza a megújuló energiaforrások arányának növelését; megjegyzi, hogy ez a számadat nem terjed ki az villamosenergia-elosztó hálózatra; hangsúlyozza, hogy 2023-ban az elégtelen hálózati kapacitás miatt több tagállamban közel 30 TWh, megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia termelését korlátozták; megjegyzi továbbá, hogy a negatív villamosenergia-árak éves óraszáma meredeken emelkedett, a 2018. évi 154-ről 2024 szeptemberére 1 031-re[3], ami nagyrészt a határokon tapasztalható hálózati szűk keresztmetszetnek tudható be, valamint hogy a villamosenergia-piacon nem áll rendelkezésre elegendő tárolás, rugalmasság és keresletoldali válasz ahhoz, hogy a változó megújulóenergia-kínálatot időben hozzáigazítsák a villamosenergia-kereslethez; hangsúlyozza, hogy e kérdések kezelése segíthet a többletkínálat elnyelésében, ezáltal maximalizálva a meglévő hálózati infrastruktúra használatát, de a meglévő piaci és szabályozási keretek gyakran nem nyújtanak megfelelő ösztönzőket ennek eléréséhez;

7. kiemeli, hogy az EU villamosenergia-hálózata korszerűsítésének és bővítésének elmulasztása, egyúttal pedig a céljai eléréséhez szükséges nagy mennyiségű, ingadozó teljesítményű megújuló energia gyors bevezetése a megújuló energiaforrások nagy mértékű kiiktatását eredményezte és fogja eredményezni a jövőben is (a kibocsátás csökkentésére vonatkozó utasítások); úgy véli, hogy a megújuló energiaforrások hálózati szűk keresztmetszetek és korlátozások miatti kiiktatása a megújuló energiaforrásokból előállított nagy értékű villamos energia és a pénz elfogadhatatlan pazarlását jelenti; kéri a Bizottságot, hogy közelgő európai hálózati csomagja részeként dolgozzon ki uniós stratégiát a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia kiiktatásának jelentős csökkentésére;

---

1 Ugyanott.

2 Az ACER 2024. évi piacfelügyeleti jelentése: „Transmission capacity for cross-zonal trade of electricity and congestion management in the EU” (A zónákon átívelő villamosenergia-kereskedelemhez szükséges átviteli kapacitások és a szűk keresztmetszetek kezelése az EU-ban), 2024. július 3.

3 Az ACER 2024. évi piacfelügyeleti jelentése: „Key developments in EU electricity wholesale markets” (Kulcsfontosságú fejlemények az uniós nagykereskedelmi villamosenergia-piacokon), 2024. március 20.

8. kiemeli az intelligens hálózatoknak a szűk keresztmetszetek kezelésének javításában és a megújuló energiaforrások villamosenergia-elosztásának optimalizálásában betöltött szerepét; hangsúlyozza, hogy ezek hozzájárulnak a hálózat rugalmasságához olyan digitális eszközök integrálása révén, amelyek megkönnyítik a keresletoldali választ és a kollektív energia-önellátást; hangsúlyozza, hogy a jobb hálózatkezelés növeli az energetikai rezilienciát, csökkenti a korlátozásokat és csúcsidőszakban is biztosítja az ellátást;

9. kiemeli, hogy a villamosenergia-hálózati infrastruktúra prioritást jelent az EU stratégiai autonómiájának, valamint éghajlat- és energiapolitikai céljainak elérése szempontjából; tudomásul veszi a tisztaipar-megállapodás azon kötelezettségvállalását a villamosítás iránt, hogy 2030-ig a teljes gazdaságra kiterjedő 32%-os villamosítási arányt biztosító fő teljesítménymutatóval rendelkezik, ami szükségessé tenné a hálózatok jelentős és folyamatos korszerűsítését és kiépítését; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a villamosenergia-hálózatokhoz való csatlakozás iránti kérelmekre való válaszadás késedelme a villamosítás lassabb ütemét eredményezi még azokban a tagállamokban is, ahol a megújuló energiaforrásokból történő termelés gyorsan növekszik;

10. kiemeli különösen azt a döntő szerepet, amelyet az energiaközösségek játszhatnak a helyi gazdaságok támogatásában; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az energiaközösségek és a kisebb üzemeltetők a szabályozási akadályok és az erőforrások szűkössége miatt aránytalan akadályokkal szembesülnek a hálózati hozzáférés és a hálózatfinanszírozás terén; felhívja ezért az e tekintetben lemaradó tagállamokat, hogy teljes mértékben hajtsák végre a tiszta energiáról szóló csomag, az „Irány az 55%!” intézkedéscsomag és a megújulóenergia-irányelv rendelkezéseit, lehetővé téve a polgárok, az önkormányzatok, a kkv-k és a vállalatok számára a villamosenergia-piacon való aktív részvételt, különösen a megújulóenergia-közösségek számára támogató keretek kidolgozása és az energiamegosztási rendszerek előmozdítása révén; kéri, hogy a hálózattal kapcsolatos uniós és nemzeti szintű finanszírozás vegye figyelembe az energiaközösségek által támogatott projektek sajátos szükségleteit;

Szabályozási helyzet és kihívások

11. meggyőződése, hogy a szabályozási stabilitás kulcsfontosságú feltétele a villamosenergia-hálózatba történő magánberuházások felszabadításának és – amennyiben megvalósítható – az uniós gazdaság megfizethető villamosításának, és megismétli, hogy az esetleges új felülvizsgálatok értékelése előtt végre kell hajtani a már elfogadott jogszabályokat;

12. hangsúlyozza, hogy az ágazatok közötti integrált hálózattervezés helyi, regionális, nemzeti és uniós szinten növeli a rendszer hatékonyságát és csökkenti a költségeket; felhívja ezért a Bizottságot és a tagállamokat, hogy törekedjenek az integrált tervezésre, és biztosítsák, hogy a villamosenergia-hálózat fejlesztési tervei valamennyi feszültségszint tekintetében igazodjanak a 2021–2030-as időszakra vonatkozó nemzeti energia- és klímatervekhez; megjegyzi, hogy a megerősített irányítási keret segítene biztosítani a hálózatfejlesztési tervek, valamint a nemzeti és uniós szintű szakpolitikai célkitűzések összehangolását; elismeri, hogy bár a tagállamoknak a nemzeti energia- és klímatervek keretében be kell számolniuk az uniós célokhoz való hozzájárulásukról, jelenleg a szállításirendszer-üzemeltetőkre nem vonatkozik olyan, ezzel egyenértékű kötelezettség, hogy uniós szinten rendszeresen jelentést tegyenek;

13. hangsúlyozza, hogy a transzeurópai energetikai infrastruktúráról szóló rendelet, valamint a közös érdekű projektek és a kölcsönös érdekű projektek hatékony eszközök az Unió határokon átnyúló energetikai infrastruktúrájának fejlesztésében; sajnálatát fejezi ki az európai villamosenergia-infrastruktúrára vonatkozó jelenlegi tízéves hálózatfejlesztési terv hiányosságai miatt, amelyek azt eredményezik, hogy a beruházási érdekek elmaradnak a határokon átnyúló igényektől[1], és hogy a hálózattervezés nem ösztönzi teljes mértékben a határokon és ágazatokon átnyúló megtakarításokat[2]; sajnálatát fejezi ki továbbá a közös érdekű projektek befejezésével kapcsolatos késedelmek miatt; sürgeti a Bizottságot, hogy vezessen be összehangoltabb, hosszú távú ágazatközi tervezést a kapcsolódó megtakarítások és előnyök Unió-szerte történő megvalósítása érdekében; kiemeli, hogy egy ilyen összehangolt tervezés jobb információkkal szolgálhatna az infrastruktúrával kapcsolatos, tagállamok közötti költségmegosztást illetően; megjegyzi, hogy bár a transzeurópai energetikai infrastruktúráról szóló rendelet lehetővé teszi a határokon átnyúló hatással járó intelligens villamosenergia-hálózati projektek számára, hogy közös érdekű projekt státuszt szerezzenek, még akkor is, ha az ilyen projektek nem lépnek át fizikai határt, a közös érdekű projektek jegyzéke 2023-ban csak öt ilyen projektet tartalmazott; ezért határozottan úgy véli, hogy meg kell erősíteni, egyszerűsíteni kell és a nagyobb egyértelműség és átláthatóság érdekében észszerűsíteni kell a közös érdekű projektek kijelölési folyamatát; felhívja a tagállamokat a közös érdekű projektek teljes körű befejezésére; felhívja a Bizottságot, hogy sürgősen tegyen javaslatot a transzeurópai energetikai

---

1 Az ACER 2024. évi nyomonkövetési jelentése: „Electricity Infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system” (A villamosenergia-infrastruktúra fejlesztése a versenyképes és fenntartható energiarendszer támogatása érdekében), 2024. december 16., 17. o.

2 Ugyanott.

infrastruktúráról szóló rendelet célzott felülvizsgálatára annak érdekében, hogy (1) olyan szilárd tervezési folyamatot vezessen be, amely ötvözi a rendszerüzemeltetők felelősségi körét az ACER megerősített szerepével azáltal, hogy megbízza az ACER-t, hogy kérje a forgatókönyvek és a tízéves hálózatfejlesztési terv módosítását, (2) biztosítsa , hogy a forgatókönyvek összhangban legyenek a dekarbonizációs menetrenddel, és lehetővé teszik az intelligens villamosenergia-hálózati projektekhez való könnyebb hozzáférést, valamint (3) egyszerűsített kérelmezési eljárást vezessen be a kis- és közepes méretű elosztórendszer-üzemeltetők számára;

14. hangsúlyozza, hogy a hálózattervezés a beruházási stabilitáshoz szorosan kapcsolódó, hosszú távú folyamat; ezért javasolja a hálózatfejlesztési tervek időkeretének 20 évre történő meghosszabbítását; kiemeli, hogy az EU versenyképességi menetrendje sürgősen hálózati beruházásokat követel meg, és azokat nem szabad késleltetni;

15. megjegyzi továbbá, hogy az EU továbbra is szoros villamosenergia-kapcsolatokkal fog rendelkezni a szomszédos országaival, ezért úgy véli, hogy a Bizottságnak a transzeurópai energetikai infrastruktúráról szóló rendeletben előírtak szerint a nem uniós országokkal létrehozott kölcsönös érdekű projekteken keresztül fokoznia kell ezt az együttműködést a szomszédos országokkal;

16. határozottan hangsúlyozza, hogy a CEF-E kulcsfontosságú eszköznek bizonyult a határokon átnyúló energetikai infrastruktúra társfinanszírozásában, és ragaszkodik annak folytatásához; üdvözli, hogy a Bizottság által a CEF-E keretében a legutóbb odaítélt támogatásokba a tengeri villamosenergia-hálózati projekteket is bevonták;

17. úgy véli, hogy a nemzeti és uniós hálózattervezésre vonatkozó részletes, megbízható és összehasonlítható adatok hiánya akadályozza a hatékonyabb hálózatokat; felhívja ezért a tagállamokat, hogy maradéktalanul hajtsák végre a villamosenergia-irányelv[1] vonatkozó rendelkezését, különösen annak 32. cikkét, és ösztönözzék a kisebb elosztórendszer-üzemeltetőket e cikk rendelkezésének alkalmazására;

18. üdvözli az elosztórendszer-üzemeltetők európai szervezetének az elosztóhálózat-fejlesztési tervekkel kapcsolatos bevált gyakorlatokról

---

[1] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/944 irányelve (2019. június 5.) a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2012/27/EU irányelv módosításáról (HL L 158., 2019.6.14., 125. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj).

szóló jelentését[1], amely felhívja a tagállamokat, hogy a beruházási lehetőségek értékelése érdekében építsenek be költség-haszon elemzéseket az elosztóhálózat-fejlesztési tervükbe; sürgeti a Bizottságot, hogy e jelentés alapján az EU DSO-val együttműködve dolgozzon ki iránymutatásokat az elosztóhálózatokra vonatkozó nemzeti fejlesztési tervek harmonizálására és átláthatóságának növelésére, tegye közzé az elosztóhálózat-fejlesztési tervek európai áttekintését, és követelje meg az összes átviteli és elosztórendszer-üzemeltetőtől, hogy bocsássák az energiaszabályozók rendelkezésére a jelenlegi és jövőbeli hálózatuk tárhelykapacitására vonatkozó információkról és a hálózattervezésről szóló szükséges adatokat annak érdekében, hogy az energiaszabályozók megfelelően ellenőrizhessék a hálózattervezést; felhívja a tagállamokat, hogy hajtsák végre a (EU) 2024/1711 irányelv 31. cikkének (3) bekezdését, amely előírja a hálózatüzemeltetők számára, hogy tegyék közzé a működési területükön rendelkezésre álló kapacitásra vonatkozó információkat az átláthatóság biztosítása és annak lehetővé tétele érdekében, hogy az érdekelt felek megalapozott beruházási döntéseket hozhassanak; felhívja a Bizottságot, hogy dolgozzon ki központosított online adattárat valamennyi átviteli terv és elosztóhálózat-fejlesztési terv számára;

19. kiemeli, hogy a korlátozások jelentős kockázatot jelentenek a megújulóenergia-beruházások életképességére nézve, különös tekintettel arra, hogy számos tagállam az (EU) 2019/943 rendelet 12. és 13. cikkében meghatározott követelmények ellenére nem kompenzálja a piaci szereplőket a csökkentett villamosenergia-mennyiségekért; sajnálatát fejezi ki a csökkentett megújulóenergia-mennyiségekkel és a szűkületkezelési költségekkel kapcsolatos adatok átláthatóságának, rendelkezésre állásának és részletességének hiánya miatt;

20. kiemeli az egyértelmű mérőszámok bevezetésének hasznosságát annak mérésére, hogy az EU jó úton halad-e a hálózatbővítés és a 2050-re kitűzött célok eléréséhez szükséges megerősítések megvalósítása felé; megjegyzi, hogy ezek a mérőszámok magukban foglalhatják a megújuló energia korlátozásának csökkentését, a hálózatfejlesztési költségeknek a nyújtott kapacitás mennyiségéhez viszonyított csökkentését, a meglévő infrastruktúra hatékony kihasználásának növelését, a veszteségek csökkentését és a nyersanyag-intenzitás csökkentését;

21. tudomásul veszi a villamosenergia-piaci ENTSO és az EU DSO által azonosított bevált gyakorlatok által a rendszerüzemeltetők számára rendelkezésre álló hálózati tárhelykapacitás harmonizált

---

[1] EU DSO, „DSO’s identified good practices on Distribution Network Development Plans” (Az elosztóhálózat-fejlesztési tervekkel kapcsolatos, az EU-DSO által azonosított bevált gyakorlatok), 2024. július 1.

meghatározása és annak uniós szintű áttekintése érdekében végzett munkát; úgy véli, hogy a nemzeti szabályozó hatóságok számára előnyösek lehetnek az arra vonatkozó egyértelmű jogszabályi rendelkezések, hogy a tagállamok hogyan részesíthetik előnyben a hálózati csatlakozásokat annak érdekében, hogy megszűnjön az „érkezési sorrend” elve; ezért kéri a Bizottságot, hogy a Bizottság által 2025. december 31-ig elvégzendő végrehajtási felülvizsgálat részeként módosítsa a villamos energia belső piacáról szóló (EU) 2019/944 irányelv 6. cikkét, és következésképpen vezessen be átlátható elsőbbségi csatlakozási kritériumokat, amelyeket a tagállamoknak kell kiválasztaniuk és részletesebben meghatározniuk (1) a termelési csatlakozásra, például a projekt minőségére és érettségére, a kötelezettségvállalás szintjére, a dekarbonizációhoz való hozzájárulásra, a társadalmi értékre és (2) a fogyasztói csatlakozásra, például a projekt minőségére és érettségére, a kötelezettségvállalás szintjére, a dekarbonizációhoz való hozzájárulásra, a közérdekre vagy annak stratégiai és/vagy társadalmi értékére, valamint a hálózat optimalizálására vonatkozóan; felhívja a nemzeti szabályozó hatóságokat és a tagállamokat, hogy helyi és nemzeti sajátosságaiknak megfelelően határozzanak meg egyértelmű rangsorolási szabályokat annak érdekében, hogy lehetővé tegyék az érkezési sorrend elvének mellőzését azáltal, hogy eltántorítják azokat a csatlakozási kérelmeket, amelyeket nem támaszt alá szilárd projekt, spekulatívak, vagy ha a projektgazda nem mutat kellő elkötelezettséget a projekt megvalósítása iránt;

22. hangsúlyozza, hogy a fejlettebb határkeresztező rendszerösszekötők rendszerszinten jelentős költségmegtakarítási potenciált kínálnak, mivel a termelési költségek 2040-ig a becslések szerint évi 9 milliárd EUR-val csökkennének, ugyanakkor éves szinten 6 milliárd EUR összegű beruházásra van szükség a határkeresztező infrastruktúrába és tárolási kapacitásba;

23. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy egyes tagállamok 2020-ig nem érték el az összekapcsolásra vonatkozó 10%-os célt, és sürgeti őket, hogy törekedjenek az (EU) 2018/1999 rendeletben meghatározott jelenlegi 15%-os összekapcsolási cél elérésére, mivel a rendszerösszekötő kapacitás elengedhetetlen az EU belső villamosenergia-piacának működéséhez, ami rendszerszinten jelentős költségmegtakarításhoz és a termelési költségek évi 9 milliárd EUR-val történő csökkentéséhez vezet 2040-ig[1]; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy 2030-ig szükséges 32 GW határkeresztező kapacitással még mindig nem

---

[1] Az ACER 2024. évi nyomonkövetési jelentése: „Electricity Infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system” (A villamosenergia-infrastruktúra fejlesztése a versenyképes és fenntartható energiarendszer támogatása érdekében), 2024. december 16.

foglalkoztak[1]; sajnálatát fejezi ki a több összekapcsolási projekttel kapcsolatos késedelmek és bizonytalanságok miatt; felhívja ezért a Bizottságot, hogy legkésőbb 2026 júniusáig tegyen javaslatot a 2036-ra vonatkozó, az igényfelmérésen alapuló kötelező összekapcsolási célkitűzésre; hangsúlyozza, hogy a projektek véglegesítésének biztosítása érdekében együtt kell működni a nem fogadó tagállamokkal, valamint hogy az EU-t és a szomszédos országokat be kell vonni a tárgyalásokba;

24. hangsúlyozza, hogy fel kell gyorsítani a villamosenergia-infrastruktúra engedélyezési eljárásait; hangsúlyozza, hogy a hálózatbővítést nem késleltethetik hosszadalmas engedélyezési eljárások vagy túlzott jelentéstételi követelmények; ezért üdvözli a megújulóenergia-irányelv – különösen annak 16f. cikke – legutóbbi felülvizsgálata során elfogadott rendelkezések, valamint a hálózati és megújulóenergia-projektek engedélyezési eljárásainak[2] felgyorsításáról, észszerűsítéséről és egyszerűsítéséről szóló sürgősségi rendelet tekintetében elért pozitív eredményeket, különösen a hálózati projektek esetében a közérdek elsőbbségének elvét; megjegyzi azonban, hogy egyes tagállamokban az uniós szinten meghatározott ambiciózus keretek ellenére nem történt lényeges javulás a projektek engedélyezési ütemtervében; ezért sürgeti a tagállamokat, hogy haladéktalanul hajtsák végre ezeket az intézkedéseket, és felhívja a Bizottságot, hogy szorosan kövesse nyomon a megújulóenergia-irányelv végrehajtását, és rendszeresen értékelje, hogy a felülvizsgált engedélyezési rendelkezések elegendőek-e az EU célkitűzéseinek eléréséhez; felhívja továbbá a Bizottságot, hogy dolgozzon ki iránymutatásokat a tagállamok számára a hallgatólagos jóváhagyás elvének nemzeti tervezési rendszereikbe való beépítésére, a megújuló energiaforrásokról szóló irányelv 16a. cikkében leírtaknak megfelelően;; hangsúlyozza, hogy az adminisztratív kapacitás megerősítése – többek között a tervező és engedélyező hatóságok megfelelő személyzete révén – fel fogja gyorsítani az engedélyezési eljárásokat;

25. ösztönzi a tagállamokat, hogy dolgozzanak ki terveket a hálózati projektek számára kijelölt infrastrukturális területek kijelölésére, a megújulóenergia-irányelv 15e. cikkében foglaltaknak megfelelően; hangsúlyozza, hogy az ilyen tervek elengedhetetlenek a helyi sajátosságok figyelembevételéhez és a védett területek tiszteletben tartásának biztosításához; hangsúlyozza, hogy ezeket a terveket szorosan össze kell hangolni a megújuló energiaforrások

---

1 A Bizottság „Hálózatok: a hiányzó láncszem – A villamosenergia-hálózatokra vonatkozó uniós cselekvési terv” című, 2023. november 28-i közleménye (COM(2023)0757).

2 A Tanács (EU) 2022/2577 rendelete (2022. december 22.) a megújuló energia szélesebb körű alkalmazásának felgyorsítását célzó keret meghatározásáról (HL L 335., 2022.12.29., 36. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2577/oj).

hasznosításának felgyorsítására alkalmas célterületek kijelölésével az energetikai infrastruktúra fejlesztésének egyszerűsített, hatékony és integrált megközelítésének biztosítása érdekében;

26. tudomásul veszi, hogy a dokumentumokat gyakran papíron kell benyújtani; felhívja a tagállamokat, hogy fokozzák e folyamatok digitalizációját az engedélyezési eljárások felgyorsítása érdekében; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy vizsgálják felül az engedélyezés szempontjából releváns valamennyi uniós jogszabályt, például a környezeti hatásvizsgálatról szóló irányelvet[1] a kötelező digitális alkalmazási, benyújtási és feldolgozási követelmények bevezetése érdekében;

27. kiemeli a társadalmi elfogadottság és a társadalmi szerepvállalás fontosságát az új hálózati projektek kidolgozása során, és felhívja a Bizottságot, hogy dolgozzon ki egy sor bevált gyakorlatot a tagállamokkal e tekintetben való megosztás érdekében; kiemeli a polgárokkal és a közösségekkel folytatott hatékony kommunikáció kritikus fontosságát a hálózati projektek és a megerősítés tekintetében; megjegyzi, hogy a helyi szintű támogatás hozzájárulhat a kritikus infrastruktúrák megvalósításának felgyorsításához, és ezáltal a nemzeti és uniós szintű célkitűzések teljesítéséhez; sürgeti a villamosenergia-ágazattal való együttműködésről szóló uniós paktum gyors végrehajtását és a nemzeti aláírókkal (szállításirendszer-üzemeltetők, elosztórendszer-üzemeltetők, nemzeti szabályozó hatóságok) való koordinációt a nyilvánosság hálózati projektekben való korai, érdemi és rendszeres részvételének biztosítása érdekében;

28. felszólít az engedélyezéssel foglalkozó TAIEX[2] csoport összehívására a küszöbön álló európai hálózatokra vonatkozó csomag keretében, amely támogatja a tagállamokat az adminisztratív szűk keresztmetszetek kezelésében, a szabályozási kapacitás növelésében, valamint a projektek jóváhagyásának felgyorsításában, a bevált gyakorlatok megosztása és a határokon átnyúló koordináció révén;

29. üdvözli a megfizethető energiára vonatkozó cselekvési terv keretében bejelentett kezdeményezéseket; javasolja, hogy a Bizottság terjessze ki „az európai ipar számára megfizethető energiáról szóló háromoldalú szerződést” a kisebb energiatermelőkre, köztük az energiaközösségekre, a kkv-kra és a vállalkozásokra, kihasználva a rugalmasságot és a keresletoldali

---

1 Az Európai Parlament és a Tanács 2011/92/EU irányelve (2011. december 13.) az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról (HL L 26., 2012.1.28., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj).

2 A TAIEX a Bizottság technikai segítségnyújtási és információcsere eszköze. Támogatja a közigazgatási szerveket az uniós jogszabályok átültetésében, végrehajtásában és érvényesítésében, valamint elősegíti a bevált uniós gyakorlatok megosztását.

választ, és ezen együttműködési struktúrák eredményeit kapcsolja össze a nemzeti és uniós szintű hálózattervezési folyamatokkal annak érdekében, hogy kezdettől fogva optimalizálni lehessen a tervezést, a beruházásokat és a hálózatkihasználást;

30. hangsúlyozza, hogy javítani kell a közbeszerzési keretet a hálózatüzemeltetők ellátási láncokkal kapcsolatos kihívásainak kezelése érdekében; ezért üdvözli a tisztaipar-megállapodásról szóló bizottsági közleményt és a közbeszerzési irányelvek[1] közelgő felülvizsgálatának Bizottság általi bejelentését; hangsúlyozza a közbeszerzésben rejlő lehetőségeket a villamosenergia-hálózati berendezések, szoftverek és szolgáltatások erős uniós gyártási ellátási láncának folyamatos fejlesztése tekintetében; ösztönzi a Bizottságot, hogy a közbeszerzési eljárások során mozdítsa elő a rezilienciát, a fenntarthatóságot és a biztonságot a hálózatüzemeltetők számára; nagyobb összhangot szorgalmaz a közbeszerzésre vonatkozó uniós szabályozások között; felhívja a Bizottságot, hogy a funkcionális kiírási feltételek harmonizálása és egyszerűsítése érdekében igazítsa ki a közbeszerzésre vonatkozó uniós szabályokat a hálózati elemek termelési kapacitásának növelése érdekében;

31. úgy véli, hogy a méretgazdaságosság eléréséhez és a technológiai fejlődés felgyorsításához megfelelő szabványosításra és közös műszaki előírásokra van szükség; úgy véli továbbá, hogy alapvető fontosságú a szabványosítás megfelelő szintjének biztosítása annak érdekében, hogy a gyártók innovációs kapacitása ne csökkenjen;

32. megismétli, hogy fontolóra kell venni a berendezések gyártói és üzemeltetői közötti új üzleti modelleket, például a hosszú távú keretmegállapodásokat, amelyek ösztönzik az egyszeri „hálózati projektekről” a tartós és strukturált „hálózati programokra” való áttérést, ami kiszámíthatóbb tervezést eredményez a hálózati technológiák gyártói számára; felszólít a hálózati berendezések és szolgáltatások nyújtására vonatkozó pályázati eljárások észszerűsítésére;

33. hangsúlyozza, hogy a közbeszerzési irányelvek e közelgő felülvizsgálata lehetővé fogja tenni a fenntarthatóság, a reziliencia és az európai preferenciakritériumok beépítését a stratégiai ágazatokra vonatkozó uniós közbeszerzési eljárásokba, összhangban az (EU)

---

[1] Az Európai Parlament és a Tanács 2014/24/EU irányelve (2014. február 26.) a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 94., 2014.3.28., 65. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).

2024/1735[1] rendelet 25. cikkében meghatározott rendelkezésekkel; kéri, hogy a felülvizsgált kereten belüli támogathatóságuk biztosítása érdekében a hálózatokat és a kapcsolódó technológiát kifejezetten ismerjék el stratégiai ágazatként; hangsúlyozza, hogy az Unió nem uniós beszállítóktól való függőségének csökkentéséhez, az ellátási lánc biztonságának fokozásához és az energetikai átállást támogató reziliens uniós ipari bázis előmozdításához a közbeszerzési eljárások terén elengedhetetlen megerősíteni az európai preferenciát; üdvözli, hogy az Európai Beruházási Bank (EBB) „hálózatgyártási csomagot” vezetett be az európai ellátási lánc támogatására, amely legalább 1,5 milliárd EUR összegű viszontgaranciát biztosít a hálózati alkatrészek gyártói számára; további hasonló pénzügyi eszközök kidolgozását szorgalmazza a hosszú távú beruházási biztonság biztosítása és az európai termelési kapacitás növelésének felgyorsítása érdekében;

Finanszírozás

34. megjegyzi, hogy az elmúlt öt évben a villamosenergia-kapacitásba irányuló globális beruházás közel 40%-kal nőtt, míg a hálózati infrastruktúrába történő beruházás elmaradt ettől az ütemtől; megjegyzi, hogy az EU által a hálózatában a 2025–2050-es időszakban megvalósítandó beruházásokra vonatkozó becslések 1 950 milliárd EUR és 2 600 milliárd EUR között mozognak[2];

35. aggodalommal állapítja meg, hogy a CEF-E keretében elkülönített költségvetés nem volt elegendő a közös és a kölcsönös érdekű projektek valamennyi kategóriájának felgyorsításához; megjegyzi, hogy a 2021–2027-es időszakra vonatkozó 5,84 milliárd EUR összegű költségvetéssel a program korlátozott kapacitással rendelkezik, és nehézségekbe ütközhet, ha lépést akar tartani a beruházási igényekkel; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a következő többéves pénzügyi keretre irányuló javaslattételkor jelentősen növeljék a CEF-E keretösszegét és a CEF-E villamosenergia-infrastruktúrára mint külön megfelelő forrásra szánt forrásainak százalékos arányát, és biztosítsák, hogy az uniós hozzáadott értékkel rendelkező, elosztási és átviteli szintű projektek is jogosultak legyenek a CEF-E keretében elkülönített költségvetésre; ösztönzi a Bizottságot, hogy vizsgálja tovább a CEF-E és a

---

1 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1735 rendelete (2024. június 13.) a „nettó zéró” technológiák európai gyártási ökoszisztémájának megerősítését célzó intézkedési keret létrehozásáról és az (EU) 2018/1724 rendelet módosításáról (HL L, 2024/1735, 2024.6.28., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj).

2 Az ACER 2024. évi nyomonkövetési jelentése: „Electricity Infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system” (A villamosenergia-infrastruktúra fejlesztése a versenyképes és fenntartható energiarendszer támogatása érdekében), 2024. december 16., 30. o.

megújulóenergia-finanszírozási mechanizmus közötti társfinanszírozási lehetőségeket;

36. megállapítja, hogy az uniós finanszírozást elsősorban az átviteli hálózatok számára különítik el, viszonylag jelentéktelen forrással az elosztóhálózatok számára, annak ellenére, hogy jelentős szerepet játszanak az EU energetikai átállásában, amit az is bizonyít, hogy 2014 és 2020 között a CEF-E mintegy 5,3 milliárd EUR értékű projektet finanszírozott, amelyből mintegy 1,7 milliárd EUR-t az átviteli hálózatokra, 237 millió EUR-t pedig az intelligens elosztóhálózatokra fordítottak; megjegyzi, hogy a közös érdekű projektek legutóbbi listája csak öt intelligens villamosenergia-projektet tartalmazott;

37. mély sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy míg a regionális alapok, például a Kohéziós Alap, az Európai Regionális Fejlesztési Alap vagy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz elvben hálózati beruházásokat irányoznak elő, a gyakorlatban ezeket a hálózati projektek esetében nem használják ki kellőképpen; sajnálja továbbá, hogy az Európai Innovációs Alap pályázati felhívásaira benyújtott projektek értékelésére alkalmazott értékelési kritériumok megakadályozzák a hálózati technológiák demonstrációjának és gyártásának finanszírozását; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat annak biztosítására, hogy e források arányos részét hálózati beruházásokra is fordítsák;

38. felhívja a tagállamokat, hogy egyszerűsítsék a hálózatüzemeltetők hozzáférését a tagállamok által kezelt uniós alapokhoz, például egyablakos ügyintézési rendszer létrehozásával azokban a tagállamokban, ahol az elosztórendszer-üzemeltetők nagy része kis- és közepes méretű;

39. felhívja a Bizottságot, hogy tegyen javaslatot egy célzott – például a piaci alapú kibocsátáscsökkentési rendszerből származó bevételeken alapuló – finanszírozási eszközre, amely lehetővé tenné a tagállamok számára, hogy egyértelmű uniós hozzáadott értékkel rendelkező decentralizált és innovatív hálózati projekteket, köztük kisebb projekteket támogassanak, biztosítva a tagállamok általi e célokra történő hatékony felhasználását;

40. hangsúlyozza, hogy az állami finanszírozási mechanizmusok mellett szabályozási keretekre van szükség a magánberuházások vonzása és a költségeket tükröző tarifák biztosítása érdekében;

41. meggyőződése, hogy az előzetes beruházások és az előretekintő beruházások hozzá fognak járulni a hálózati szűk keresztmetszetek kezeléséhez és a korlátozások megelőzéséhez; rámutat arra, hogy az EMD-rendelet szabályozási elemeket határoz meg az előzetes beruházásokra vonatkozóan, de hiányzik az Unió egész területén harmonizált meghatározás és végrehajtás; felhívja a tagállamokat,

hogy mielőbb hajtsák végre az EMD-rendelet említett rendelkezéseit és számolják fel a nemzeti jogi akadályokat, felszólítja a nemzeti szabályozó hatóságokat, hogy számolják fel a szabályozási ösztönzőkkel és visszatartó tényezőkkel kapcsolatos akadályokat, és a Bizottságot pedig arra, hogy a villamosenergia-hálózatokra vonatkozó cselekvési tervében[1] bejelentetteknek megfelelően sürgősen nyújtson iránymutatást az előzetes beruházások jóváhagyására vonatkozóan; úgy véli, hogy e tekintetben előnyös lehet a további harmonizáció; részletes költség-haszon elemzésekre és forgatókönyv-alapú tervezésre szólít fel a jövőbeli hasznosítás valószínűségének értékelése érdekében, és kétlépcsős jóváhagyási eljárást javasol a magasabb kockázati szintű projektek esetében, először kisebb költségvetéseket engedélyezve a tanulmányokra vagy tervezésre, ezt követően pedig egy második jóváhagyást a költségesebb lépésekre a meg nem térülő eszközök kockázatának csökkentése érdekében;

42. elismeri, hogy a tőkepiaci hálózati beruházásokat olyan piacorientált feltételek biztosításával lehet ösztönözni, mint a megfelelő megtérülési ráták és a szilárd szabályozási keret; hangsúlyozza, hogy az EU-nak és a tagállamoknak kockázatcsökkentő eszközök vagy tagállami garanciák biztosításával ösztönözniük kell a magánberuházásokat; felhívja a Bizottságot és az EBB-t, hogy erősítse tovább a finanszírozási és kockázatmentesítési kezdeményezéseket és eszközöket, például a viszontgaranciákat, hogy a rendszerüzemeltetők számára megfizethető áron támogassák a villamosenergia-hálózat további bővítését és korszerűsítését; hangsúlyozza, hogy az infrastruktúra kritikus jellegére tekintettel fontos biztosítani, hogy az EU villamosenergia-hálózatát kizárólag uniós szereplőktől vagy korábban átvilágított külföldi befektetőktől származó állami és magántőkéből finanszírozzák és ezáltal azok birtokolják;

43. hangsúlyozza, hogy bár a beruházási döntéseket a hatékonyságnak – többek között az energia- és költséghatékonyságnak – kell vezérelnie, a beruházásoknak nemcsak a tőkekiadásokra kell összpontosítaniuk, hanem a meglévő infrastruktúra optimalizálására, megújítására és korszerűsítésére irányuló beruházásokat is figyelembe kell venni; ezért üdvözli az EMD-rendelet 18. cikkét, amely olyan díjszabási módszerekre szólít fel, amelyek egyenlő mértékben veszik figyelembe a tőke- és működési kiadásokat, valamint jutalmazza az üzemeltetőket annak érdekében, hogy növeljék hálózataik működésének és fejlesztésének hatékonyságát, többek között energiahatékonyság, rugalmassági szolgáltatások és digitalizáció révén; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy maradéktalanul hajtsák végre annak rendelkezéseit, valamint hogy összpontosítsanak

---

[1] A Bizottság „Hálózatok: a hiányzó láncszem – A villamosenergia-hálózatokra vonatkozó uniós cselekvési terv” című, 2023. november 28-i közleménye (COM(2023)0757).

a rendszerüzemeltetők költségeinek méltányos és időben történő ellentételezésére;

44. megjegyzi, hogy az uniós gazdaság villamosítása – amennyiben műszakilag és gazdaságilag megvalósítható – segítene csökkenteni a hálózati díjakat azáltal, hogy a költségeket a felhasználók szélesebb körére szétosztja; kiemeli ezért annak fontosságát, hogy a jövőbeli hálózat fejlesztése teljes mértékben igazodjon a villamosítás szintjének növekedése által vezérelt keresleti előrejelzésekhez; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a szakértők 2050-ig mintegy 50–100%-os hálózati díjemelést prognosztizálnak[1]; hangsúlyozza ezért, hogy olyan eszközökre és ösztönzőkre van szükség, amelyek támogatják a hálózatüzemeltetőket a rendelkezésre álló hálózati kapacitás hatékony kezelésében, többek között rugalmassági szolgáltatások beszerzésén keresztül, a küszöbön álló hálózati beruházási igények csökkentése érdekében; kiemeli, hogy a rugalmas csatlakozási megállapodások, a rugalmas hálózati díjak és a helyi rugalmassági piacok hozzájárulnak a hálózat hatékonyságához; felkéri a nemzeti szabályozó hatóságokat, hogy mozdítsák elő ezeket a rugalmas tarifákat, amelyek lehetővé teszik a fogyasztók számára, hogy könnyen reagáljanak az árjelzésekre, egyúttal védik a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartásokat és vállalkozásokat az árcsúcsoktól; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy aktívan kezeljék a szűk keresztmetszeteket a tarifákban, a csatlakozási díjakban és a szabályozásokban, a határokon átnyúló és a tengeri hibrid hálózatokba történő beruházások megkönnyítése érdekében;

45. felhívja a tagállamokat, hogy hajtsák végre a vonatkozó uniós jogi keretet annak érdekében, hogy az intelligens fogyasztásmérők bevezetésének felgyorsítása, az összes mérőeszközből származó adatokhoz való hozzáférés lehetővé tétele és hatékony árjelzések biztosítása révén felszabadítsák a keresletoldali rugalmasságot annak érdekében, hogy az iparágak és a háztartások optimalizálhassák fogyasztásukat és csökkenthessék villamosenergia-számlájukat, ugyanakkor hozzájáruljanak a működési költségek és a további hálózati beruházások szükségességének csökkentéséhez;

46. hangsúlyozza, hogy a hálózati díjak és bizonyos olyan díjak enyhítését, amelyek a megfizethető energiára vonatkozó cselekvési tervben javasoltaknak megfelelően csökkenthetik a villamosenergia-árakat, a hálózati beruházásokhoz szükséges források alternatívákkal való helyettesítésére irányuló tervnek kell kísérnie annak érdekében, hogy a jövőben elkerülhető legyen a hálózatok alulfinanszírozottsága;

---

[1] Az ACER 2024. évi nyomonkövetési jelentése: „Electricity Infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system” (A villamosenergia-infrastruktúra fejlesztése a versenyképes és fenntartható energiarendszer támogatása érdekében), i. m.

47. hangsúlyozza, hogy minimalizálni kell a fogyasztói számlák azon többletköltségeit, amelyek az EU éghajlat-politikai és versenyképességi céljainak eléréséhez nélkülözhetetlen hálózatkorszerűsítés és -bővítés megvalósításához szükséges beruházásokból erednek; kéri a Bizottságot, hogy működjön együtt a tagállamokkal a beruházásokkal és a hálózati díjak méltányos összetételével kapcsolatos, összehangolt bevált gyakorlatok kidolgozásában, nagy hangsúlyt fektetve az átláthatóság fokozására és a nem energiával kapcsolatos díjak tarifákból való eltávolítására;

48. rámutat, hogy az átviteli infrastruktúra és az övezetközi kapacitások rendelkezésre állása létfontosságú az integrált piac, valamint az alacsony határköltségű megújuló energiaforrások cseréje számára, tiszteletben tartva a rendszerbiztonságot; megjegyzi, hogy az EMD-rendelet 2050-re minimum 70%-os célt tűz ki az övezetközi kereskedelem számára rendelkezésre álló kapacitások tekintetében, de a tagállamok messze elmaradnak ennek teljesítésétől; ezért sürgeti a tagállamokat és átvitelirendszer-üzemeltetőiket, hogy gyorsítsák fel az övezetközi kereskedelmi lehetőségek maximalizálására irányuló erőfeszítéseiket a hatékony belső villamosenergia-piac, a megfelelő beruházási döntések és a megújuló energia integrációjának biztosítása érdekében; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy e cél elérése gyakran az újbóli teherelosztáshoz kapcsolódó költségekhez vezetett; megjegyzi, hogy a meglévő költségmegosztási mechanizmusok, például a tagállamok közötti költségmegosztás, az átvitelirendszer-üzemeltetők közötti ellentételezés és az újraelosztási költségek megosztása korlátozottak és nehezen megvalósíthatóak, ami nem ösztönzi a határokon átnyúló beruházásokat, például a tengeri hálózatokat; felhívja a Bizottságot, hogy holisztikusan vizsgálja felül és javítsa ezeket a mechanizmusokat annak biztosítása érdekében, hogy tükrözzék az infrastruktúra közös előnyeit, és kezeljék a villamosenergia-áramlások sokféleségét, legyen szó akár belső, akár határokon átnyúló villamosenergia-áramlásokról, ideértve a határokon átnyúló infrastrukturális projektek esetében egy objektív kritériumokon alapuló, méltányos és kiegyensúlyozott költség-haszon megosztási mechanizmust;

49. tudomásul veszi az ENTSO-E 2025. áprilisi jelentését a potenciális alternatív ajánlattételiövezet-konfigurációkról, amelyek az átvitelirendszer-üzemeltetők által biztosított marginális árazási szimulációkon alapulnak;

Hálózaterősítő technológiák, digitalizáció, innovatív megoldások és reziliencia

50. hangsúlyozza, hogy a hálózaterősítő technológiák, a digitális megoldások, a kiegészítő szolgáltatások és az adatkezelési technológiák, valamint a gyakran mesterséges intelligenciát hasznosító intelligens energiakészülékek jelentősen növelhetik a

meglévő hálózati kapacitások hatékonyságát és maximalizálhatják a meglévő eszközök használatát, csökkentve az új infrastruktúrára vonatkozó követelményt, például azáltal, hogy valós idejű tájékoztatást nyújtanak az energiaáramlásokról; ezért kitart amellett, hogy fel kell tárni ezeket a technológiákat és innovatív megoldásokat; sürgeti a nemzeti szabályozó hatóságokat, hogy ösztönözzék az átvitelirendszer-üzemeltetőket és az elosztórendszer-üzemeltetőket arra, hogy nagyobb mértékben támaszkodjanak az ilyen technológiákra a hálózatbővítés helyett inkább e technológiák alkalmazása költségeit és hasznát mérlegelve, valamint inkább az előnyökön, mint a költségeken alapuló díjazási rendszereket alkalmazva, és hogy az ilyen technológiák alkalmazása tekintetében értékeljék az átvitelirendszer- és az elosztórendszer-üzemeltetők teljesítményét; felkéri a Bizottságot, hogy az uniós finanszírozásra pályázó projektek értékelésekor továbbra is mozdítsa elő az ilyen innovatív technológiákat;

51. üdvözli a villamosenergia-piaci ENTSO és az EU DSO által az átvitelirendszer-üzemeltető/elosztórendszer-üzemeltető Technopedia[1] fejlesztése terén eddig végzett munkát, valamint felhívja a Bizottságot, hogy rendelje el a Technopedia félévenkénti frissítését, hogy az pontosan tükrözze az érintett technológiák technológiai készenléti szintjét (TRL);

52. sürgeti a Bizottságot és a tagállamokat, hogy továbbra is tegyék lehetővé és fokozzák az európai villamosenergia-rendszer digitalizálását, lehetővé téve energiarendszere működésének optimalizálását és az ellátási láncra nehezedő nyomás csökkentését; hangsúlyozza, hogy az adatmegosztás és az adatok interoperabilitása elengedhetetlen a hálózattervezéshez és -optimalizáláshoz; ösztönzi a tagállamokat, a nemzeti szabályozó hatóságokat, az EU DSO-t és az ACER-t, hogy folytassák és gyorsítsák fel az intelligens hálózatok teljesítményét mérő mutatókon („intelligens hálózati mutatók”) alapuló nyomonkövetési rendszerrel kapcsolatos munkájukat, amint azt a villamosenergia-irányelv előírja;

53. hangsúlyozza, hogy sürgősen fokozni kell a kritikus jelentőségű villamosenergia-infrastruktúra, többek között a szabotázs kockázatának kitett rendszerösszekötők és tenger alatti kábelek biztonságát, és növelni kell a szélsőséges időjárási viszonyokkal, az éghajlatváltozással és a fizikai és digitális támadásokkal szembeni rezilienciáját; hangsúlyozza, hogy meg kell erősíteni az együttműködést nemzeti, regionális és uniós szinten;

54. hangsúlyozza a teljes uniós villamosenergia-hálózatot célzó összehangolt kibertámadások növekvő kockázatát; emlékeztet a

---

1 EU DSO, „A hálózatokra vonatkozó uniós cselekvési terv 7. intézkedésének végrehajtása: DSO/TSO Technopedia, ENTSO-E & DSO Entity, 2024. december 18.

kiberbiztonsági és más kapcsolódó üzemi és kereskedelmi szabályzatok és a kapcsolódó jogszabályok, például a NIS 2 irányelv[1] és a kiberbiztonsági jogszabály[2] gyors végrehajtásának fontosságára, és ösztönzi a Bizottságot, hogy a soron következő jogalkotási felülvizsgálatok során helyesbítse a fizikai hálózati berendezések, köztük a távvezérlésű hálózati berendezések, például az inverterek státuszát, amelyekre jelenleg vonatkozik elég szigorú kiberbiztonsági szabvány, különösen azokban az esetekben, amikor a gyártónak egy nem uniós ország joghatósága alatt be kell jelentenie a szoftver- vagy hardver sebezhetőségére vonatkozó információkat az adott nem uniós ország hatóságainak; fokozott uniós szintű együttműködést szorgalmaz valamennyi fél között a felkészültség és a reziliencia megerősítése érdekében; úgy véli, hogy a nemzeti szabályozó hatóságoknak el kell ismerniük az üzemeltetőknél a kiberbiztonsági és rezilienciai intézkedések elfogadása során felmerült költségeket, valamint ösztönzőket kell biztosítaniuk az energetikai infrastruktúra kiber-, fizikai és hibridfenyegetésekkel szembeni rezilienciájának növelésére irányuló beruházásokhoz, beleértve az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó intézkedéseket is;

55. hangsúlyozza, hogy fokozni kell a meglévő és a jövőbeli kritikus fontosságú tenger alatti és szárazföldi energiainfrastruktúra védelmére irányuló erőfeszítéseket; úgy véli, hogy az EU-nak szélesebb körű szerepet kell játszania a fenti infrastruktúrát fenyegető incidensek megelőzésében, a legkorszerűbb technológiákon alapuló sérült infrastruktúra felügyeletének és helyreállításának előmozdításában; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy találjanak megoldásokat a kritikus fontosságú infrastruktúrák védelmének és rezilienciájának növelésére, beleértve az ilyen intézkedések és technológiák finanszírozásának megoldását is;

56. elismeri, hogy a nagyfeszültségű villamosenergia-hálózattal kapcsolatos új projektek multifunkcionális és költséghatékony lehetőséget kínálnak a további biztonsági intézkedések (szenzorok, szonárok stb.) és környezeti megoldások (pl. madárterelők, tűzérzékelők, természetvédelmi folyosók stb.) integrálására,

---

[1] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2555 irányelve (2022. december 14.) az Unió egész területén egységesen magas szintű kiberbiztonságot biztosító intézkedésekről, valamint a 910/2014/EU rendelet és az (EU) 2018/1972 irányelv módosításáról és az (EU) 2016/1148 irányelv hatályon kívül helyezéséről (NIS 2 irányelv) (HL L 333., 2022.12.27., 80. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj).

[2] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/881 rendelete (2019. április 17.) az ENISA-ról (az Európai Uniós Kiberbiztonsági Ügynökségről) és az információs és kommunikációs technológiák kiberbiztonsági tanúsításáról, valamint az 526/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (kiberbiztonsági jogszabály) (HL L 151., 2019.6.7., 15. o., ELI:, http://data.europa.eu/eli/reg/2019/881/oj).

amennyiben azokat holisztikus módon tervezik; kéri a Bizottságot, hogy dolgozzon ki iránymutatásokat a nemzeti szabályozó hatóságok számára annak biztosítása érdekében, hogy a hálózati projektek kezdeti tervezését ezen elemek figyelembevételével hajtsák végre és finanszírozzák;

57. sürgeti a Bizottságot, az elosztórendszer-üzemeltetőket és az átvitelirendszer-üzemeltetőket, hogy a rendelkezésre álló adatokat[1] felhasználó műszaki szakértelem és gyakorlat alapján, valamint az energetikai adatok biztonságos, átlátható hordozhatóságát és interoperabilitását biztosító közös szabályok alapján dolgozzanak ki egy uniós tulajdonban lévő közös európai energetikai adatteret, ahol a harmonizált adatokat biztonságosan kezelik, cserélik és tárolják az EU-ban; hangsúlyozza, hogy ennek a közös európai energetikai adattérnek megfelelő irányítási struktúrák és adatmegosztási szolgáltatások révén meg kell könnyítenie az adatok összegyűjtését és megosztását, támogatva a kritikus energetikai műveleteket, beleértve az átvitelt és az elosztást is; hangsúlyozza, hogy az európai átvitelirendszer-üzemeltetőknek, elosztórendszer-üzemeltetőknek és a villamosenergia-hálózat más, korábban átvilágított szereplőinek képeseknek kell lenniük a hálózat biztonságos és intelligens működtetésére, a rugalmasság és az innovatív technológiák integrálásával optimalizálva annak használatát, összhangban az interoperabilitás, a bizalom, az adatérték és az irányítás alapelveivel; megjegyzi, hogy az adatcsere-megállapodásoknak figyelembe kell venniük a nem uniós felekkel való interakciókat is;

58. elismeri a rugalmasságban mint a rendszer működésének optimalizálásához, a rendszer stabilitásának fenntartásához és a fogyasztók szerepvállalásának növeléséhez szükséges eszközben rejlő lehetőségeket, amely ösztönzi őket fogyasztási szokásaik megváltoztatására; hangsúlyozza, hogy megfelelő intézkedéseket kell végrehajtani a rugalmasságot ösztönző, többek között valamennyi végfelhasználótól érkező hatékony árjelzések biztosítása érdekében, és biztosítani kell, hogy minden erőforrás hozzájáruljon a rendszer biztonságához, többek között intelligens fogyasztásmérők telepítésének és intelligens energiahatékony épületek építésének felgyorsítása, valamint az összes mérőeszközből származó adatokhoz való hozzáférés lehetővé tétele révén; kéri a nemzeti szabályozó hatóságokat, hogy az innováció további ösztönzése érdekében ismerjék el a rugalmassági innovációkat és kísérleti projekteket a

---

1 Európai Bizottság: Energiaügyi Főigazgatóság, Fraunhofer Institute for Systems and Innovation Research ISI, Guidehouse, McKinsey & Company, TNO, Trinomics, Utrecht Egyetem, Berkhout, V., Villeviere, C., Bergsträßer, J., Klobasa, M., Regeczi, D., Dognini, A., Singh, M., Stornebrink, M., Hülsewig, T., Seigeot, V., Lenzmann, F.Breitschopf, B., Common European Energy Data Space, az Európai Unió Kiadóhivatala, 2023.

rendszerben, amennyiben ezek nem befolyásolják hátrányosan a hálózat általános egyensúlyát és stabilitását;

59. felhívja a nemzeti szabályozó hatóságokat, hogy szorosan működjenek együtt az átvitelirendszer-üzemeltetőkkel és az elosztórendszer-üzemeltetőkkel annak érdekében, hogy felmérjék a nemzeti rendszerek rugalmassági potenciálját és igényeit a jelenlegi és jövőbeli tervezés során, figyelembe véve az ipar, a nagyfogyasztók, a nagy termelők és a tárolás jelenlétét; kiemeli különösen azt a kritikus szerepet, amelyet a tárolóeszközök, köztük a hosszú távú villamosenergia-tárolás, amely akár 100 órányi villamos energiát képes biztosítani, játszhatnak a hálózat szűk keresztmetszeteinek kezelésére irányuló szolgáltatások nyújtásában; megjegyzi, hogy ezen alapvető rendszerszolgáltatások nyújtásához a tárolóeszközökbe befektetőknek stabil, hosszú távú bevételi modellekre van szükségük, hasonlóan ahhoz, ahogyan a támogatási rendszerek sikeresen biztosították a bevételek bizonyosságát a megújulóenergia-termelő eszközök számára;

Ellátási lánc, nyersanyagok és a készségek iránti igény

60. aggodalommal állapítja meg, hogy a hálózati technológiák iránti kereslet globális növekedése nyomást gyakorolt az ellátási láncokra, valamint a kábelek, transzformátorok, alkatrészek és kritikus technológiák rendelkezésre állására; kiemeli a Nemzetközi Energia Ügynökség 2025. februári „Building the Future Transmission Grid” [A jövőbeli átviteli hálózat kiépítése] című közelmúltbeli jelentésének[1] megállapításait, amelyek szerint a kábelek beszerzése két-három évig, a nagy teljesítményű transzformátorok biztosítása pedig akár négy évig is eltart, és hogy a kábelek és a nagy teljesítményű transzformátorok átlagos átfutási ideje 2021 óta csaknem megkétszereződött;

61. aggodalmát fejezi ki számos hálózati technológiai összetevő hosszú átfutási ideje miatt, és továbbra is elkötelezett amellett, hogy fenntartsa Európa technológiai vezető szerepét a hálózati technológia terén, hangsúlyozva, hogy innovációra van szükség a nagy kapacitású európai hálózati technológiák és az innovatív hálózatbővítő technológiák fejlesztéséhez, bemutatásához és léptékváltásához;

62. hangsúlyozza, hogy a kritikus és stratégiai jelentőségű nyersanyagok alapvető fontosságúak a hálózati infrastruktúra szempontjából, mivel az alumínium és a réz iránti kereslet 2050-re várhatóan 33%-kal,

---

[1] Nemzetközi Energia Ügynökség, „Building the Future Transmission Grid – Strategies to navigate supply chain challenges”, 2025. február, https://iea.blob.core.windows.net/assets/a688d0f5-a100-447f-91a1-50b7b0d8eaa1/BuildingtheFutureTransmissionGrid.pdf.

illetve 35%-kal nő[1]; tudomásul veszi a kritikus fontosságú nyersanyagokkal kapcsolatos egyes projekteket a kritikus fontosságú nyersanyagokról szóló jogszabály[2] szerinti stratégiai projektként elismerő bizottsági határozatot az e kulcsfontosságú anyagokhoz való hozzáférés biztosítása és az ellátási források diverzifikálása érdekében; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy fokozzák az újrafeldolgozást, és e célból támogassák a stratégiai partnerségeket és a kereskedelmi megállapodásokat;

63. hangsúlyozza, hogy meg kell erősíteni a hálózati ellátási láncokat annak érdekében, hogy megfizethető költségek mellett nőjön a hálózati technológiák kínálata, és ezáltal korlátozzák a fogyasztók által a hálózati díjak révén viselt költségeket; stratégiai megközelítést szorgalmaz a hálózatokhoz kapcsolódó energiatechnológiák, -összetevők vagy kritikus anyagok beszerzésével kapcsolatban az EU-n kívüli egyetlen beszállítótól való függőség kialakulásának elkerülése érdekében;

64. úgy véli, hogy az ellátási lánc kapacitása szűk keresztmetszetének megoldásához holisztikus, összehangolt, hosszú távú hálózattervezésre van szükség az egész európai energiarendszerben, és hogy ez a tervezés alapvető átláthatóságot és kiszámíthatóságot biztosít a gyártók számára a gyártási kapacitás növelésének megfelelő megtervezéséhez; úgy véli, hogy ennek a tervezésnek megbízhatónak kell lennie és olyan új üzleti modelleket is lehetővé kell tennie, mint a hosszú távú keretmegállapodások és a kapacitáslekötési szerződések;

65. sürgeti a kulcsfontosságú villamosenergia-hálózati berendezések maximális szabványosítását, amennyire ez technikailag lehetséges, a Bizottság, az elosztórendszer-üzemeltetők, az átvitelirendszer-üzemeltetők és az ipar által végzett közös műszaki értékelés révén, amely kiterjed valamennyi feszültségszintre a termelés növelése, az árak és a szállítási idők csökkentése, valamint a rendszerek interoperabilitásának előmozdítása érdekében;

66. hangsúlyozza, hogy sürgősen kezelni kell az energiaágazatban tapasztalható munkaerőhiányt; megjegyzi, hogy a Bizottság előrejelzése szerint az energiaipari munkaerőnek jelentősen

---

1 KU Leuven, Eurometaux, „Study Quntifies metal supplies necessary to achieve EU’s climate neutrality goal”, 2022. április 25., https://www.eurometaux.eu/media/hxdhepyp/press-release-study-quantifies-metal-supplies-needed-to-reach-eu-s-climate-neutrality-goal.pdf.

2 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1252 rendelete (2024. április 11.) a kritikus fontosságú nyersanyagokkal való biztonságos és fenntartható ellátást biztosító keret létrehozásáról és a 168/2013/EU, az (EU) 2018/858, az (EU) 2018/1724 és az (EU) 2019/1020 rendelet módosításáról (HL L, 2024/1252, 2024.5.3., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj).

növekednie kell a megújuló energiák telepítése, a hálózatok korszerűsítése és bővítése, az energiahatékonysági, hálózati és más vonatkozó technológiák gyártása érdekében; sajnálatát fejezi ki az elektroműszerészek és -szerelők hiányáról 15 tagállamban, ami növeli az elosztórendszer-üzemeltetők és az átvitelirendszer-üzemeltetők személyzeti igényeit; kiemeli, hogy az energiaipari munkaerőnek 2030-ig 50%-kal kell növekednie a megújuló energiaforrások alkalmazásának, a hálózatbővítésnek és az energiahatékonyságnak a támogatása[1] érdekében, és a becslések szerint 2050-ig 2 millió további munkahelyre lesz szükség a villamosenergia-elosztásban; képzési, továbbképzési és átképzési kezdeményezéseket szorgalmaz, előnyben részesítve a hálózattal kapcsolatos készségeket a készséghiány megszüntetése érdekében; üdvözli az egyetemek és a vállalkozások közötti partnerségeket és a stratégiai ágazatok – többek között a hálózatok – célzott uniós készségfejlesztési akadémiáit; ösztönzi az elosztórendszer- és az átvitelirendszer-üzemeltetőket, hogy diverzifikálják munkaerejüket, többek között a nők részvételének növelése révén;

67. megismétli, hogy a tagállamoknak és az EU-nak együtt kell működniük a megfelelő készségfejlesztési programok kiigazítása és a bevált gyakorlatok kidolgozása érdekében, hogy az oktatás valamennyi szintjén kielégítsék a készségek iránti növekvő keresletet, nagy hangsúlyt fektetve a nemek közötti egyensúly előmozdítására az ágazatban;

68. kiemeli a kkv-k és az uniós vállalkozások kulcsfontosságú szerepét a villamosenergia-hálózat technológiai ágazatának ellátásában; rámutat arra, hogy megfizethető villamosításra van szükség, korlátozva az ellátási lánccal kapcsolatos költségeket és biztosítva a képzett munkaerőt;

Tengeri energia

69. elismeri, hogy a tengeri fejlesztések stratégiai jelentőséggel bírnak az energetikai autonómiával, a megújuló energia fokozott felhasználásával, a reziliens és költséghatékony villamosenergia-rendszerrel és a klímasemlegességgel kapcsolatos uniós célkitűzések 2050-ig történő megvalósítása szempontjából; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a tengeri energiatermelés terén teljes mértékben kiaknázzuk az Európa öt tengeri medencéjében rejlő lehetőségeket; kiemeli, hogy különleges jelentőséggel bírnak az északi tengerek (az északi tengerek, köztük az Ír- és a Kelta-tenger földrajzi térsége), amely térség kedvező feltételeket biztosít és a legnagyobb potenciállal rendelkezik, mivel az északi tengerek melletti országok energetikai együttműködése keretében 2050-re 300 GW telepített tengeri termelési kapacitásra vonatkozó célt fogadtak el; üdvözli az e

---

[1] „A készségek uniója” című, 2025. március 5-i bizottsági közlemény (COM(2025)0090).

tekintetben elért haladást; hangsúlyozza, hogy a tengeri potenciál teljes körű kiaknázása és a piaci integráció javítása érdekében létre kell hozni egy összekapcsolt tengeri hálózatot, beleértve a hibrid rendszerösszekötőket is, különösen az északi tengereken; kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy erősítsék meg az Unió szomszédos országaival, különösen az Egyesült Királysággal és Norvégiával folytatott, minden tengermedencére kiterjedő regionális hálózattervezési és energetikai együttműködést, különösen a tengeri szélenergia fejlesztése, valamint a villamosenergia-hálózatok tervezése és az ahhoz kapcsolódó gyártás terén;

70. hangsúlyozza, hogy olyan stabil és kiszámítható szabályozási keretre van szükség, amely garantálja a szükséges befektetői bizalmat biztosító, legoptimálisabb kereskedelmi megállapodásokat a tengeri hálózat és a tengeri szélenergia-projektek fejlesztésének és összekapcsolásának támogatásához, biztosítva a piaci hatékonyságot és a hatékony határokon átnyúló áramlásokat, többek között a nem uniós országokkal is; hangsúlyozza, hogy a tengeri energia előnyeinek maximalizálása érdekében szükség esetén meg kell erősíteni a nemzeti hálózatokat; elismeri, hogy a tengeri átvitel és az energiatermelési eszközök ötvözése (tengeri hibrid) egy hatékony hálózati rendszer szerves részét fogja képezni, mivel számos előnnyel jár az európai energiarendszer számára, de még mindig nem áll rendelkezésre a nélkülözhetetlen beruházások ösztönzéséhez szükséges megfelelő szabályozási keret;

Együttműködés nem uniós országokkal

71. kéri a tagállamokat, hogy fokozzák az együttműködést és a koordinációt a hasonlóan gondolkodó nem uniós országokkal, például Norvégiával és az Egyesült Királysággal; emlékeztet arra, hogy a villamosenergia-infrastruktúrának az Északi-tenger tengeri szélenergia-potenciáljának kiaknázása érdekében történő fejlesztése az EU és az Egyesült Királyság számára egyaránt közös prioritást élvez;

72. hangsúlyozza, hogy pragmatikus és együttműködésen alapuló megközelítésre van szükség az EU és az Egyesült Királyság közötti villamosenergia-kereskedelem tekintetében; kéri a Bizottságot, hogy szorosan működjön együtt az Egyesült Királyság kormányával egy kölcsönösen előnyös kereskedelmi megállapodásról való megállapodás érdekében, amely mindkét joghatóság számára megerősíti az ellátás biztonságát és a nettó zéró kibocsátáshoz vezető utat; úgy véli továbbá, hogy a kereskedelmi rendszerek hatékonysága tovább javítható; kéri a Bizottságot, hogy e kérdésben konstruktívan működjön együtt az egyesült királyságbeli partnereivel;

Legkülső régiók

73. hangsúlyozza az uniós legkülső régiók és az európai villamosenergia-hálózathoz nem kapcsolódó egyéb területek előtt álló egyedi kihívásokat; kiemeli az importtól való függésüket, valamint az áramkimaradásokkal és a szélsőséges éghajlati veszélyekkel szembeni nagyfokú kiszolgáltatottságukat; kiemeli annak fontosságát, hogy a helyi hálózatfejlesztés és a tisztább energiatermelés révén fejlesszék a reziliens és autonóm energiarendszereket; kéri a Bizottságot, hogy az európai hálózati csomagban foglalkozzon e régiók sajátos szükségleteivel, és javasoljon további pénzügyi támogatást energetikai rendszerük autonómiájának javítása érdekében, valamint kezelje azt, hogy e régiók nem rendelkeznek összeköttetéssel és nem élvezhetik a szélesebb körű hálózati csatlakozás előnyeit;

°

° °

74. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.